

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటు-1947 నుండి 1956 వరకు

Formation of Andhra Pradesh from 1947 to 1956

The formation of Andhra Pradesh in India holds great historical significance. It represents the amalgamation of two regions, Andhra and Rayalaseema, which were united to create a distinct linguistic and cultural identity. The process of its formation, which spanned from 1947 to 1956, was marked by various socio-political movements and the determination of the people to achieve a separate statehood. This article provides an elaborate account of the events and factors that led to the formation of Andhra Pradesh.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటు-1947 నుండి 1956 వరకు

స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం : ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర డిమాండ్ 20వ శతాబ్దపు తొలినాళ్లలో తెలుగు భాషను ప్రోత్సహించడానికి మరియు తెలుగు మాట్లాడే ప్రజల హక్కుల కోసం వాదించడానికి ఆంధ్ర మహాసభ అనే సామాజిక-సాంస్కృతిక సంస్థ 1913లో ఏర్పడింది. కొండా వెంకటప్పయ్య, టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు, పొట్టి శ్రీరాములు వంటి నాయకులు భారతదేశంలోని రాష్ట్రాల భాషాప్రయుక్త పునర్వ్యవస్థీకరణ కోసం వాదించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు.

నవంబర్ 1, 1956న మొదటి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రంగా ఆవిర్భవించక ముందు ఆంధ్రప్రదేశ్ అనేక మార్పులను చవిచూసింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ చరిత్రలో 1947 నుండి 1956 సంవత్సరాల వరకు చాలా కీలకమైనవి. ఆగస్టు 15, 1947న భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పుడు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్లోని మూడు ప్రధాన ప్రాంతాలు - కోస్తా ఆంధ్ర, రాయలసీమ మరియు తెలంగాణ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో భాగం కాదు. కోస్తా ఆంధ్ర మరియు రాయలసీమ బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రావిన్స్ గా మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీకి చెందినవి.

స్వాతంత్ర్యానంతర కాలం

ఫజల్ అలీ కమిషన్

1947లో భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత, ప్రభుత్వం 1953లో రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ కమిషన్ (SRC)ని స్థాపించింది, దాని చైర్మన్ ఫజల్ అలీ ఉన్నారు. భాషా మరియు పరిపాలనా అంశాల ఆధారంగా రాష్ట్రాల సరిహద్దులను మరియు పునర్వ్యవస్థీకరణను నిర్ణయించడం SRCకి అప్పగించబడింది. SRC చర్చల సమయంలో ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర డిమాండ్ ఉపంధుకుంది.

పోట్టి శ్రీరాములు త్యాగం

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాల కోసం వాదించిన పోట్టి శ్రీరాములు 1952లో ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఏర్పాటు కోసం భారత ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చేందుకు అక్టోబర్ 19, 1952 నుండి నిరవధిక నిరాహార దీక్ష చేపట్టారు. అతని నిస్వార్థ త్యాగం మరియు తదుపరి మరణం విస్తృతంగా దృష్టిని ఆకర్షించింది మరియు భాషా పునర్వ్యవస్థీకరణకు అనుకూలంగా ప్రజల మనోభావాలను రేకెత్తించింది. ఆయన మరణ వార్త తెలియగానే దేశంలోని దక్షిణాది ప్రాంతాల్లో హింస చెలరేగింది. పోట్టి శ్రీరాములు త్యాగఫలితంగా, ప్రధాని జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ 1953 అక్టోబరు 1న కోస్తా ఆంధ్ర మరియు రాయలసీమలోని పదకొండు జిల్లాలతో కూడిన ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని కర్నూలు రాజధానిగా ప్రారంభించారు.

ఆంధ్ర, రాయలసీమ విలీనం

SRC చివరికి ఆంధ్ర మరియు రాయలసీమ ప్రాంతాల విలీనాన్ని సిఫార్సు చేసింది మరియు నవంబర్ 1, 1953న ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడింది. కర్నూలు నగరాన్ని రాజధానిగా నిర్ణయించారు. ఈ అడుగు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయిగా భావించబడింది.

పెద్దమనుషుల ఒప్పందం

మద్రాసు రాష్ట్రంలోని తెలుగు మాట్లాడే ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించేందుకు ఆంధ్ర, మద్రాసు రాష్ట్రాల నాయకుల మధ్య "పెద్దమనుషుల ఒప్పందం" కుదిరింది. ఒప్పందం ప్రకారం రాజధానిని కర్నూలు నుంచి ఆంధ్రా ప్రాంతానికి తరలించి, తెలుగును అధికార భాషగా చేస్తారు. 1956లో పెద్దమనుషుల ఒప్పందం అమల్లోకి వచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు దారితీసింది. నవంబర్ 1, 1956న నీలం సంజీవరెడ్డి ముఖ్యమంత్రిగా మరియు సి.ఎం.త్రివేది గవర్నర్‌గా కోస్తాఆంధ్ర, రాయలసీమ మరియు తెలంగాణా జిల్లాలన్నింటినీ కలుపుతూ 'ఆంధ్రప్రదేశ్' రాష్ట్రం ఆవిర్భవించింది.

విశాలాంధ్ర ఉద్యమం

ఈ కాలంలో విశాలాంధ్ర ఉద్యమం ఊపందుకుంది, తెలుగు మాట్లాడే ప్రాంతాల విలీనం కోసం పాటుపడింది. వివిధ ప్రాంతాలలో ఉన్న తెలుగు మాట్లాడే ప్రజలను ఏకం చేయడం మరియు వారి సాంస్కృతిక మరియు భాషా గుర్తింపును ఏకీకృతం చేయడం ఈ ఉద్యమం లక్ష్యం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ప్రజల మద్దతును కూడగట్టడంలో ఇది ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించింది.

1947 నుండి 1956 వరకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పాటు భాషా మరియు సాంస్కృతిక హక్కుల కోసం నిరంతర పోరాటం ఫలితంగా జరిగింది. ఆంధ్రమహాసభ, విశాలాంధ్ర ఉద్యమంతో పాటు పొట్టి శ్రీరాములు వంటి నాయకుల త్యాగాలు రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు బాటలు వేశాయి. భారతదేశంలో ప్రాంతీయ ఆకాంక్షల శక్తికి, భాషా వైవిధ్యాన్ని గుర్తించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ నిదర్శనంగా నిలుస్తోంది.

Adda247

తెలుగు